

KONIK MUZEALNY
PRZEDSTAWIA

ŁADNE
RZECZY!

KARTY PRACY

Dziś zapraszamy do świata zwykłych-niezwykłych przedmiotów. Rąbka tajemnicy uchylą nam muzealne zbiory rzemiosła artystycznego. Z zupełnie nowej strony poznamy rzeczy, których używamy na co dzień.

Wydawać by się mogło, że talerz czy szafa to nic nadzwyczajnego. Dlaczego więc znaleźć je możemy w muzeum? Niektóre wykonane i używane były dawno temu; opowiadają o życiu codziennym w zamierzchłych czasach. Inne stworzono z cennych materiałów czy wspaniale ozdobiono. Do dziś zachwycają swoją urodą, są prawdziwymi dziełami sztuki.

Miłośnicy piękna i historii – tu każdy znajdzie coś dla siebie. Czas z bliska popatrzeć na naprawdę ładne rzeczy!

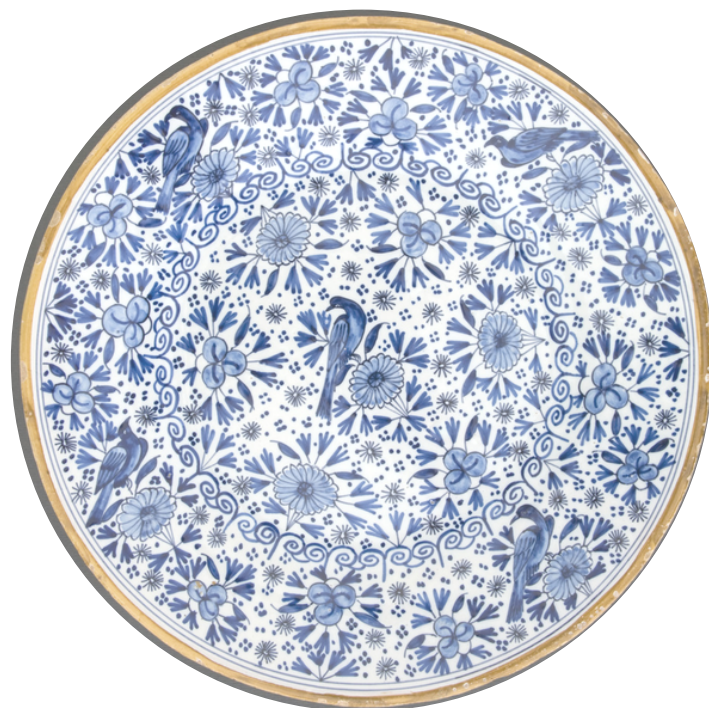

Zacniemy od filiżanki aromatycznej herbaty podanej w prawdziwie artystycznej oprawie. W zbiorach naszego muzeum znaleźć można liczne filiżankowe dzieła sztuki! Te najpiękniejsze i najcenniejsze wykonane są z porcelany. Każda z nich ma swój wyjątkowy wygląd i charakter. Razem z nieodłącznym spodeczkiem filiżanka to element serwisu, czyli zestawu naczyń udekorowanych w ten sam sposób. Kto wie, może nocą, gdy nie ma zwiedzających, filiżanki żywo dyskutują ze sobą w muzealnych gablotach? Jak myślisz, o czym mogłyby rozmawiać?

Zanim trafiły do muzeum, każda z filiżanek z pewnością sporo przeżyła i niejedno widziała. Spróbuj opowiedzieć wspaniałe przygody tej, która najbardziej Ci się podoba.

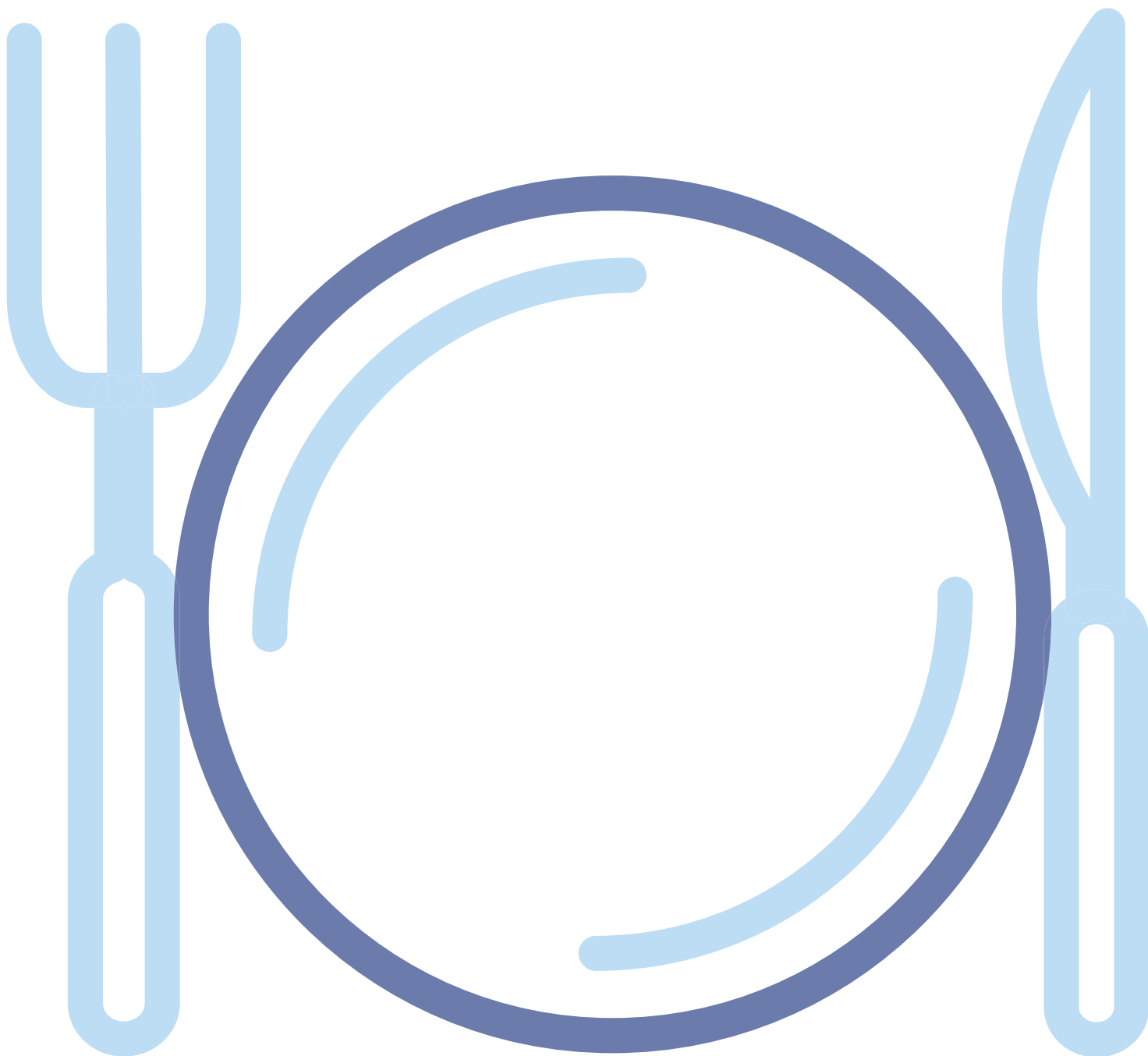
Niezwykłe delikatna porcelana nazywana była kiedyś białym złotem. Tworzy się ją ze specjalnego rodzaju glinki, którą miesza się, formuje, a potem wypala w bardzo rozgrzanym piecu. Wyróżnia ją szlachetny, naturalny biały kolor. Wynaleziona została ponad 1400 lat temu w Chinach i to stamtąd przywożono ją do Europy. Dlatego była tak drogocenna – zupełnie jak złoto! To, jak ją zrobić, było pilnie strzeżoną tajemnicą. Dopiero kilka stuleci temu przepis na porcelanę odkryto w Europie.

Wiele manufaktur, czyli zakładów ręcznie wytwarzających przedmioty, produkowało fajans, czyli naczynia naśladujące porcelanę. Były to zwykłe, ceramiczne naczynia, którym brakowało jednak porcelanowej delikatności. Kosztowały mniej, więc mogli kupować je ci, których nie było stać na serwisy z prawdziwej porcelany. Fajansowe talerze, które widzisz, wykonano w Holandii, ale pokrywające je wspaniałe, kobaltowe (niebieskie) wzory naśladują sposób dekorowania porcelany rodem z Chin.

A jak wyglądałby Twój porcelanowy talerzyk?
Ozdób go, używając tylko niebieskich kredek.

Zaprojektuj swój
talerz.

Są tacy, co świetnie grają na nerwach. Niektórzy lubią czasem komuś zagrać na nosie. My wolimy jednak grać na instrumentach, których w naszym muzeum jest pod dostatkiem. Wspaniale prezentuje się chociażby niebieski bęben ozdobiony herbem Krakowa. Marszowe rytmy wystukiwał na nim przed laty muzyk z policyjnej orkiestry.

Rozwiąż łamigłówkę, by dowiedzieć się, jak nazywają się inne, mniej znane instrumenty z muzealnych zbiorów.

~~pa~~ dy = t

i

~~zik~~ cza = il ~~dy~~

p = te

~~k~~

Ogromna i ciężka, ale za to przepiękna szafa pochodzi z Gdańska. Powstała ponad 300 lat temu, gdy gdańskie meble cieszyły się ogromną popularnością, nie tylko w Polsce. Wielkie szafy, ale i stoły czy krzesła, ładowano na barki (czyli specjalne łodzie), które płynęły Wisłą przez cały kraj, dostarczając meble do wszystkich tych, którzy swoje domy chcieli urządzić z przepychem i w zgodzie z obowiązującą modą. Szafy gdańskie zachwycają nie tylko swoim rozmiarem, ale i szczególną dekoracyjnością. Ta ozdobiona jest girlandami roślin, kwiatów i owoców oraz przedstawieniami czterech pór roku.

W tak przepastnej szafie z pewnością znajdzie się miejsce na różne tajemnice. Być może zmieści się tam cała czarodziejska kraina? Taka, w której mieszkają krasnoludki, trolle, a może nawet wszystkie zagubione skarpetki?

Rozetnij drzwi szafy wzdłuż zaznaczonych linii i naklej ją na drugą kartkę. Teraz wyobraź sobie magiczny świat z wnętrza szafy i narysuj go (lub namaluj albo wyklej) w środku szafy gdańskiej.

Szachy to jedna ze starszych gier znanych do dzisiaj. Mówi się, że powstały w dalekich Indiach aż 1400 lat temu. W sto lat po powstaniu popularne stały się w Persji, stąd ich dzisiejsza nazwa – „szach” w języku perskim oznacza króla, a „szach mat” tłumaczymy jako „król jest bezradny”, czyli nie może zrobić nic, by się uratować. Przez stulecia gra, razem z wędrownymi kupcami, docierała do najdalszych zakątków świata. Początkowo grali w nią królowie i ich uczeni doradcy, potem najbogatsi arystokraci; dziś grywają w nią wszyscy, którzy lubią sobie czasem pogłówkować.

Dowodzący król, silna królowa, skoczkowie na szybkich koniach czy potężne wieże – figury szachowe to świat rodem z opowieści o królewskich dworach. Nic więc dziwnego, że figury często wyglądały jak małe dzieła sztuki, których liczne przykłady znajdziesz w naszym muzeum.

Prawdziwa królowa, czy to w szachowej potyczce, czy na wystawnym balu, zawsze prezentuje się wspaniale. Zaprojektuj strój dla naszej szachowej królowej – możesz go narysować albo wykleić z kawałków niepotrzebnych materiałów, ścinków papieru lub bibuły.

Zdarza się, że go nie mamy. Bywa, że biegnie bardzo szybko, innym razem wlecze się tak powoli, że zdaje nam się, że stanął w miejscu. Bywa, że przecieka nam przez palce. Czy wiesz, kto lub co jest bohaterem naszego zadania?

Oczywiście, to czas! A dokładniej – zegary, które go odmierzają. W kolekcji naszego muzeum spotkać można je w najróżniejszym wydaniu – duże i małe, stojące, kieszonkowe, drewniane, złote czy srebrne, skromne lub bogato dekorowane szlachetnymi kamieniami, rzeźbionymi roślinami, postaciami czy nawet całymi scenami.

Poniżej znajduje się zegar stołowy (do postawienia na stole lub biurku), któremu brakuje tarczy. Dorysuj ją z pamięci lub z pomocą dorosłego. Jeśli chcesz, możesz wykonać mu także wskazówki – wytnij je z papieru lub użyj do tego zapatek, starych słomek do picia, a może wpadniesz jeszcze na inny pomysł? Pinezką możesz je przyczepić do kawałka plasteliny lub korka na odwrocie „tarczy zegarowej” – w ten sposób wskazówki zegara będą się ruszać!

Teraz zaprojektuj własny, niecodzienny zegar.
Poniżej znajdziesz kilka inspiracji.

Ceramika to inaczej przedmioty stworzone z gliny i wypalone w rozgrzanym piecu (porcelana, z którą mieliśmy już do czynienia, także jest ceramiką). W ten sposób zrobić można cegły do budowy domu, trwałe naczynia, doniczki czy ozdobne figurki – lista zastosowań ceramiki jest bardzo, bardzo długa.

Przyjrzymy się ceramicznym płytkom i kafłom. Płytki znajdziesz pewnie w swoim domu na ścianach w łazience lub kuchni. Są dość cienkie i płaskie; przez wieki chętnie ozdabiano je licznymi, malowanymi dekoracjami. Kafle natomiast są dużo grubsze, często mają również wytłaczaną (wypukło-wklęsłą) powierzchnię. Z kafli budowano kiedyś piece do ogrzewania domów i mieszkań – do dziś takie piece spotkać można w kamienicach lub starych wiejskich domach. Przy piecach często znajdowała się kuchnia, na której gotowano smaczne obiady.

Czas na płytkowo-kafłowe memory. Wytnij poszczególne elementy gry. Możesz je także podkleić tekturką lub grubszą kartką – pamiętaj tylko, by była w jednym kolorze. Domowe memory z ceramicznymi dziełami sztuki gotowe. Zabawa start!

Wśród eksponatów (czyli przedmiotów wystawianych w muzeum) znajdziesz również takie, które mogą Cię trochę zaskoczyć. Bohater kolejnego zadania na pierwszy rzut oka niezbyt przystaje do dostojnych, ozdobnych wyrobów rzemiosła artystycznego. A przecież to bardzo ważny bohater dnia codziennego! Dobierz przedmioty w pary i sprawdź, który z naszych eksponatów czuje się nieco osamotniony.

To pięknie zdobione naczynie to... nocnik! I to nie byle jaki – ma prawie 200 lat. Choć nocnik w muzeum może wydawać Ci się zabawny, ale to przecież jest bardzo ważny przedmiot, który pokazuje nam życie naszych przodków. Został on wykonany w Ćmielowie, czyli najstarszej i najbardziej znanej polskiej manufakturze porcelany, z której do dziś wychodzą przepiękne zastawy stołowe.

Teraz już wiesz, że muzeum to nie tylko obrazy i rzeźby wielkich mistrzów, to także wspaniała kolekcja pięknych przedmiotów – dowodów na wyjątkowy talent dawnych rzemieślników. Część z nich została już dokładnie zbadana przez naukowców, część ciągle czeka na odkrycie, kto je wykonał, skąd pochodzą i komu służyły.

Może znajdziesz wśród nich takie, które przywędrowały z... bajek? Kto wie, czy muzealne gabloty nie skrywają zaczarowanych skarbów? Połącz poniższe przedmioty z bajkami, z których mogły wypaść. Ten, który zostanie bez pary, jeszcze czeka na swoją opowieść. Może ją dla niego wymyślisz?

Wspaniałe dzieła sztuki codziennego użytku i przedmioty z długą jak broda staruszka historią znajdziesz w różnych oddziałach Muzeum Narodowego w Krakowie, najwięcej w Galerii Rzemiosła Artystycznego w Gmachu Głównym. Odwiedź nas przy najbliższej okazji, by odkryć więcej tajemnic niby zwykłych, a niezwykłych, ładnych rzeczy.

Kot w butach

Śpiąca królewna

Kopciuszek

Księżniczka i żaba

Królewna Śnieżka

SPIS ILUSTRACJI

- Okładka:** Talerz, De Porceleyne Bijl (wytwórnia), 1739-1775, fajans
Talerz, 2. poł. XVIII w., fajans
- Strona 2:** Talerz, De Porceleyne Bijl (wytwórnia), 1739-1775, fajans
Talerz, 2. poł. XVIII w., fajans
Talerz, XVIII w., fajans
Talerz, De Metalen Pot (wytwórnia), 1724-1756, fajans
- Strona 3:** Filiżanka i spodek, 1827-1830, szkło barwione
Filiżanka, wg proj. Jana Kosińskiego, Huta Szkła Gospodarczego „Krosno”, ok. 1960, szkło barwne
Filiżanka i spodek, Loket (wytwórnia), ok. 1840, porcelana
Filiżanka i spodek, Baranówka (wytwórnia), 1827, porcelana
Filiżanka i spodek, Korzec (wytwórnia), ok. 1820, porcelana
- Strona 4:** Talerz, XVIII w., fajans
Talerz, De Metalen Pot (wytwórnia), 1724-1756, fajans
- Strona 6:** Bęben z pałeczką, 1820-1846, skóra, malowane drewno
Guitarillo, Ignacy Klimowski, 1841-1844, inkrustowane drewno
Lutnia, XIX w., politurowane drewno
Teorban, Andreas Berr, 1702, intarsjowane drewno
- Strony 7 i 8:** Szafa, ok. 1700, rzeźbione drewno
- Strona 9:** Szachy w kasecie, 1930-1960, lakierowane drewno
- Strona 10:** Fragment figury szachowej, ok. 1824, malowana kość
- Strona 11:** Zegar stołowy, tzw. kaflowy (fragment), Gottlieb Starbusch, ok. 1775, złocony odlew z mosiądzu
- Strona 12:** Mechanizm zegarka kieszonkowego, Franciszek Gugenmus, 4. ćw. XVIII w., mosiądz, brąz, emalia
Zegar stołowy, 1810-1815, odlew, cyzelowanie, złocenie, emalia
Zegar, 1810-1820, odlew, cyzelowanie, złocenie, patynowanie, emalia
Zegar, Philippe Terrot, 1740-1750, odlew, cyzelowanie, złocenie, patynowanie
Zegar stołowy, 1800-1820, odlew, emalia, cyzelowanie, złocenie
- Strona 13:** Płytką, Théodore Deck, ok. 1878, ceramika
Płytką ścienna, 1650-1750, fajans
Płytką ścienna, 1550-1650, ceramika kwarcowa
Dekiel, Spółdzielnia „Kafel” (wytwórnia), lata 70. XX w., ceramika
Płytką ścienna, XVIII w., fajans
Płytką ścienna, XVII w., ceramika kwarcowa
Kafel środkowy, 2. poł. XV w., ceramika
Kafel z przedstawieniem Stefana Batorego, wg proj. Sławomira Celińskiego (?), Nieborów (wytwórnia), 1880-1885, terakota
- Strona 14:** Waza i talerz głęboki z serwisu obiadowego (fason „Julita”), wg proj. Edmunda Ruszczyńskiego, „Wawel” (wytwórnia), 1957, porcelana
Nóż i widelec, Ansbach (wytwórnia), 1750-1760, żelazo, malowana porcelana
Krzeseł i kanapa, wg proj. Stanisława Wyspiańskiego, Andrzej Sydor, 1905, politurowane drewno, tkanina
Kolczyki/zawieszki naszyjnika, VII-VI w. p.n.e., kute złoto
Nocnik, Ćmielów (wytwórnia), ok. 1880, fajans
- Strona 15:** Kołowrotek, XVIII w., drewno
Pantofle balowe, 1910-1916, lama, skóra kozła, skóra bydlęca
Lustro, ok. 1900, mosiądz
Para butów pocztowców, XVIII w., skóra
Żaba – szkatułka z nakrywką z drugą mniejszą żabką, XIX w., drewno, kość bydlęca
Grzebień, 1800-1820, brąz złocony

TEKST I OPRACOWANIE GRAFICZNE:

MARTYNA MAJSTEREK I WERONIKA MOSKWA

OPIEKA MERYTORYCZNA:

JAGODA GUMIŃSKA-OLEKSY, DZIAŁ EDUKACJI MNK

REDAKCJA:

JOANNA POPIELSKA-MICHALCZYK

WSZYSTKIE ZAPREZENTOWANE DZIEŁA POCHODZĄ ZE
ZBIORÓW MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

WIĘKSZOŚĆ DOSTĘPNA JEST POD ADRESEM:

ZBIORY.MNK.PL